

Teemaistunto 2023

Pohjoismaiden neuvoston ehdotukset Pohjolan visiotyöhön 2025–2030

Pohjoismaat kuuluvat maailman pisimmälle integroituneihin alueisiin, ja olemme globaalien kestävyystavoitteiden saavuttamisessa kärkikastia. Meillä on kuitenkin edessämme suuria haasteita, jotka liittyvät erityisesti vihreään siirtymään ja Pohjolan integraation syventämiseen.

Siksi Pohjoismaiden pääministerit hyväksyivät pohjoismaista yhteistyötä koskevan Visio 2030:n elokuussa 2019. Vision tavoitteena on, että Pohjolasta tulee maailman kestävin ja integroitunein alue vuoteen 2030 mennessä. Visio on yksi pohjoismaisen yhteistyön johtotähdistä ja sen painopistealueina ovat strategiset tavoitteet vihreästä, kilpailukykyisestä ja sosiaalisesti kestävästä Pohjolasta. Lue myös Pohjoismaiden ministerineuvoston Visio 2030:tä koskeva lähtötilanneraportti, jossa kuvataan Pohjolan kehitystä kohti tavoitetta kestävästä ja integroituneesta alueesta. (linkki: www.norden.org/da/publication/norden-en-baeredygtig-og-integreret-region-baseline-rapport-vores-vision-2030)

Ensimmäinen visiokausi on 2021–2024. Visio 2030:n toimintasuunnitelmassa kaudelle [2021–2024](#) on vahvistettu 12 visiotavoitetta, jotka liittyvät kolmeen strategiseen painopistealueeseen. Toimintasuunnitelma on kattava ohjausasiakirja ministerineuvoston toiminnasta.

Kahdentoista ministerineuvoston yhteistyöohjelmat

Strategiset tavoitteet:

- **sosiaalisesti kestävä**
- **vihreä**
- **kilpailukykyinen**

Seuraavan visiokauden 2025–2030 työ käynnistetään nyt

Pohjoismaiden neuvosto on keskeinen ja tärkeä toimija seuraavaa visio-kautta koskevassa työssä. Kaikille ministerineuvostoille laaditaan yhteistyöohjelmat, jotka toimivat niiden ohjausasiakirjana seuraavan kauden visiotyössä.

Visiotyö käynnistyy Pohjoismaiden neuvoston teemaistunnossa 2023

Islannissa vuonna 2023 järjestettävä teemaistunto on lähtölaukaus Pohjoismaiden neuvoston osallistamiseksi seuraavan kauden visiotyöhön. Istunnon yhteydessä saamme tietoa, vahvistamme sitoutumista ja saamme mahdollisuuden käydä poliittista keskustelua ehdotuksista, jotka koskevat visiotyötä kolmella painopistealueella vuosina 2025–2030. Kuinka käsittelemme suuria edessä olevia yhteisiä haasteitamme, jotka liittyvät kestävyteen, kulutukseen, tuotantoon, ilmastonmuutokseen ja biodiversiteettikriisiin? Kuinka jatkamme työtämme rajaesteiden pois-

Teemaistunto 2023

Pohjoismaiden neuvoston ehdotukset Pohjolan visiotyöhön 2025–2030

Visio 2030

Sosiaalisesti kestävä

Pohjola

Haluamme yhdessä edistää osallisuutta, tasa-arvoa ja yhtenäisyyttä alueella, jossa on yhteiset arvot ja jossa vahvistetaan kulttuurivaihtoa ja hyvinvointia.

Vihreä Pohjola

Haluamme yhdessä edistää yhteiskuntiemme siirtymistä vihreään talouteen sekä hiilineutraaliutta ja kestävää kierto- ja biotaloutta.

Kilpailukykyinen Pohjola

Haluamme yhdessä edistää Pohjolan vihreää kasvua, joka perustuu tietoon, innovointiin, liikkuvuuteen ja digitaaliseen integraatioon.

Pohjolasta tulee maailman kestävin ja integroitunein alue

tamiseksi maidemme väliltä ja ehkäisemme uusien syntymistä? Kuinka käytämme koronapandemian oppeja hyödyksemme uusien kriisien ilmeessä? Erityisesti on pohdittava, kuinka voimme jatkossakin varmistaa yhteispohjoismaisen identiteettimme, yhteenkuuluvuutemme ja arvomme tulevaisuuden hyvinvointiyhteiskuntiamme varten? Tämä ja paljon muuta on edessämme Pohjoismaissa tulevana vuosina. Pohjoismaisen yhteistyön panostukset, jotka vahvistetaan kauden 2025–2030 yhteistyöohjelmissa, ovat erittäin tärkeitä näiden haasteiden ratkaisemiseksi. Pohjoismaiden neuvoston tulee olla mukana rakentamassa yhteistyötä.

Nyt Pohjoismaiden neuvostolla on mahdollisuus antaa ehdotuksensa siitä, mitkä poliittiset priorisoinnit halutaan sisällyttää pohjoismaiseen yhteistyöhön kullakin strategisella tavoitealueella vuosina 2025–2030.

Kuinka teemme visiotyötämme vuoden 2023 teemaistunnossa

15. maaliskuuta saamme lisää tietoa ja vahvistamme sitoutumista kauden 2025–2030 visiotyöhön. Meidän on keskusteltava mahdollisimman paljon ja tehtävä poliittisia ehdotuksia, joiden parissa työtä jatketaan puoleryhmissä ja valiokunnissa sekä Pohjoismaiden neuvostossa ja ministerineuvostossa.

Olemme jakaneet teemaistunnon neljään osioon:

1

Ennen teemaistuntoa:

Valtuuskuntien kansalliset keskustelut

2

Teemaistunnossa maanantaina:

Puoluepoliittista keskustelua puoleryhmissä

3

Teemaistunnossa tiistaina:

Valiokuntakeskustelut omilla vastuualueilla

4

Teemaistunnossa keskiviikkona:

Poliittinen keskustelu täysistunnossa

Teemaistunto 2023

Pohjoismaiden neuvoston ehdotukset Pohjolan visiotyöhön 2025–2030

- Keskiviikko 15. maaliskuuta** Islannin ministereiden alustusten lisäksi puolue ryhmät ja valiokunnat valitsevat edustajansa kunkin strategisen tavoitteen esittelyyn. Sen jälkeen on mahdollisuus vastauspuheenvuoroihin ja vapaaseen keskusteluun:
- Klo 12.30–13.15 Johdanto**
- Pohjoismaiden neuvoston presidentti
  - MR-SAMin puheenjohtaja
  - Ulkopuolinen alustaja
- Klo 13.15–13.25 Tauko**
- Klo 13.25–14.25 Strateginen tavoite 1: Vihreä Pohjola**
- Islannin ympäristö-, energia- ja ilmastoministerin alustus
  - Puheenjohtajiston puheenvuoro
  - Puolue ryhmien puheenvuorot
  - Valiokuntien puheenvuorot
  - Vapaa keskustelu
  - Islannin ministerin yhteenveto
- Klo 14.25–14.35 Tauko**
- Klo 14.35–15.35 Strateginen tavoite 2: Kilpailukykyinen Pohjola**
- Kuten edellä, Islannin yliopisto-, tutkimus- ja innovaatioministerin alustus
- Klo 15.35–15.45 Tauko**
- Klo 15.45–16.45 Strateginen tavoite 3: Sosiaalisesti kestävä Pohjola**
- Kuten edellä, Islannin sosiaali- ja työmarkkinaministerin alustus
- Klo 16.45–17.00 Yhteenveto**
- MR-SAMin puheenjohtaja ja Pohjoismaiden neuvoston varapresidentti tekevät yhteenvetöön
  - Presidentti päättää kokouksen.

Teemaistunto 2023

Pohjoismaiden neuvoston ehdotukset Pohjolan visiotyöhön 2025–2030

Teemaistunnon 2023 jälkeen

Teemaistunnon keskustelujen perusteella laaditaan jäsenneulyjä ehdotuksia, jotka annetaan puolueyhmillä ja valiokunnille käsiteltäväksi kesäkokousten valmistelutyössä. Seuraavaksi laaditaan lopulliset ehdotukset, jotka viedään syyskuun kokousten päätettäviksi.

Pohjoismaiden ministerineuvosto järjestää syyskuussa 2023 pohjoismaisen konferenssin, jossa ministerit, parlamentaarikot, kansalaisyhteiskunnan edustajat, tutkijat ym. voivat keskustella yhdessä visiotyöstä. Konferenssin jälkeen ministerineuvosto laatii yhteistyöohjelmaluonnokset, jotka lähetetään Pohjoismaiden neuvoston ja kansalaisyhteiskuntaa edustavien yhteistyökumppaneiden kommentoitaviksi helmikuussa 2024. Lopulliset yhteistyöohjelmat hyväksytään Pohjoismaiden neuvoston Reykjavikin istunnossa syksyllä 2024. Lisätietoja suuntaviivoista, aikataulusta ja Pohjoismaiden neuvoston ja muiden yhteistyökumppanien osallistamisesta pohjoismaiseen yhteistyöhön on luettavissa liitteestä.

Toimintasuunnitelman sisällöstä

Visio 2030:n strategiset painopistealueet pysyvät ennallaan ja muodostavat perustan toimintasuunnitelmalle ja yhteistyöohjelmille myös seuraavalla visiokaudella 2025–2030. Painopistealueet jakautuvat edelleen erilaisiin painotuksiin;

- Vihreä Pohjola: Edistämme vihreää siirtymää, pyrimme kohti hiilineutraaliutta ja kestävää biotaloutta.
- Kilpailukykyinen Pohjola: Edistämme tietoon, innovaatioon, liikkuvuuteen ja digitaaliseen integraatioon perustuvaa vihreää kasvua.
- Sosiaalisesti kestävä Pohjola: Edistämme osallistavaa, tasa-arvoista yhtenäistä aluetta, jonka arvot ovat yhteiset sekä kulttuuri ja hyvinvointi vahvoja.

Teemaistunto 2023

Pohjoismaiden neuvoston ehdotukset Pohjolan visiotyöhön 2025–2030

Pohjoismaiden neuvoston vuoden 2023 teemaistunnossa käytävä keskustelu visiokaudesta 2025–2030 antaa Pohjoismaiden neuvoston jäsenille mahdollisuuden esittää poliittisia ideoita ja toiveita visio-kauden 2025–2030 työhön ja käynnistää vuoropuhelu Pohjoismaiden ministerineuvoston kanssa.

Jäämme odottamaan hyvää ja antoisaa keskustelua siitä, kuinka me yhdessä rakennamme kestäväää ja integroitunutta Pohjolaa tulevina vuosina.

Presidentti

Jorodd Asphjell

Neuvoston johtaja

Kristina Háfoss

Teemaistunto 2023

Pohjoismaiden neuvoston ehdotukset

Pohjolan visiotyöhön 2025–2030

Liite

MUISTIO

Vastaanottaja Pohjoismaiden neuvosto ja NordicCiv
Kopio Pohjoismaiden ministerineuvostot ja virkamieskomiteat
Lähettäjä Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajamaa ja sihteeristö
Aihe Osallistaminen yhteistyöohjelman laatimiseen vuosille 2025–2030

Osallistaminen yhteistyöohjelman laatimiseen vuosille 2025–2030

Pohjoismaiset yhteistyöministerit hyväksyivät 31. tammikuuta 2023 suuntaviivat työlle, jota tehdään Visio 2030:n parissa vuosina 2025–2030 (ks. liite)

Suuntaviivat lyhyesti:

- 1) Kolme strategista painopistealuetta säilyvät yleisinä tavoitteina, jotta varmistetaan temaattinen fokus
- 2) Yhteistyöohjelma laaditaan kaikille ministerineuvostoille ja yhteistyöohjelmalle laaditaan toimintasuunnitelma
- 3) Yhteistyöohjelmissa tulee päättää selkeistä poliittisista priorisoinneista
- 4) Yhteistyöohjelmat tulee konkretisoida kahdessa työsuunnitelmassa kauden aikana
- 5) Pohjoismaiden neuvostoa, kansalaisyhteiskuntaa ja muita toimijoita tulee konsultoida yhteistyöohjelman laatimisen yhteydessä
- 6) Ministerineuvostoilla tulee olla yhteinen aikataulu yhteistyöohjelmien laatimiseen

Tässä asiakirjassa käsitellään suuntaviivaa nro 5, toisin sanoen Pohjoismaiden neuvoston, kansalaisyhteiskunnan ja muiden toimijoiden osallistamista yhteistyöohjelmatyöhön. Osallistamisella halutaan varmistaa työlle laaja tuki, kun toimijoille annetaan mahdollisuus tehdä ehdotuksia ennen kuin ministerineuvostot tekevät päätöksensä yhteistyöohjelmista.

Pohjoismaiden ministerineuvoston yhteistyöohjelmat ohjaavat työtä, jolla varmistetaan vision kolmen strategisen painopistealueen toteutuminen – vihreä Pohjola, kilpailukykyinen Pohjola ja sosiaalisesti kestävä Pohjola vuosina 2025–2030. Yhteistyöohjelmissa kuvataan kauden poliittiset priorisoinnit ja vahvistetaan tietty määrä tavoitteita ja osatavoitteita kullekin politiikan alalle. Tavoitteiden tarkoituksena on kuvata Pohjoismaiden ministerineuvoston toivomaa vaikutusta muutoksena järjestelmässä tai yhteiskunnassa, osatavoitteet puolestaan kuvaavat sitä, mitä on saavutettava, jotta Pohjoismaiden ministerineuvosto voi toteuttaa tavoitteen. Tavoitteiden ja osatavoitteiden laatiminen perustuu 1) analyysiin

Teemaistunto 2023

Pohjoismaiden neuvoston ehdotukset

Pohjolan visiotyöhön 2025–2030

Liite

haasteista/mahdollisuuksista, jotka kyseinen ministerineuvosto näkee kolmen strategisen painopistealueen suhteen ja 2) arvioon lisäarvosta/pohjoismaisesta hyödystä, jonka ministerineuvosto voi lisätä maiden ja muiden toimijoiden työhön.

Mukana olevien toimijoiden palautteen tulee koskea yhteistyöohjelman sisältöä. Konkreettisesti tämä tapahtuu kahdessa vaiheessa, joista ensimmäisessä tehdään ehdotuksia Pohjoismaiden ministerineuvoston tavoitteiksi ja osatavoitteiksi, ja toisessa vaiheessa annetaan kommentteja yhteistyöohjelmaluonnoksista.

Alla esitellään eri toimijoiden osallistumista yksityiskohtaisemmin.

Pohjoismaiden neuvosto

Pohjoismaiden neuvosto osallistetaan aikaisessa vaiheessa prosessiin ja sille annetaan mahdollisuus vaikuttaa osallistumalla keskusteluihin, tekemällä ehdotuksia ja antamalla palautetta poliittisesta sisällöstä ja yhteistyöohjelmien priorisoinneista, jotka liittyvät kolmeen strategiseen painopistealueeseen: vihreä Pohjola, kilpailukykyinen Pohjola ja sosiaalisesti kestävä Pohjola.

Osallistaminen tapahtuu seuraavalla tavalla:

1) **Ehdotuksia yhteistyöohjelman poliittisiksi priorisoinneiksi (helmi-syyskuu 2023):**

Pohjoismaiden neuvostolle annetaan mahdollisuus tehdä ehdotuksia poliittisista priorisoinneista – mielellään konkreettisina tavoitteina – jotka Pohjoismaiden neuvosto haluaa sisällyttää pohjoismaiseen yhteistyöhön kolmen strategisen painopistealueen alle kaudella 2025–2030. On tärkeää, että ehdotukset laaditaan ja muotoillaan siten, että ne noudattavat Visio 2030 -työn suuntaviivoja kaudella 2025–2030.

Pohjoismaiden neuvoston yhteiset ehdotukset on annettava viimeistään 8. syyskuuta 2023. Ennen tätä määräpäivää Pohjoismaiden neuvostolle annetaan mahdollisuus saada tietoa Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajamaalta ja sihteeristöltä sekä keskustella niiden kanssa, mikä voi tapahtua esimerkiksi maaliskuun 2023 teemaistunnon yhteydessä. Pohjoismaiden ministerineuvosto järjestää syyskuun 2023 lopulla myös visiotyötä käsittelevän konferenssin, jonka yhteydessä Pohjoismaiden neuvoston edustajilla on mahdollisuus osallistua laajaan keskusteluun ehdotuksista, jotka koskevat pohjoismaiselta yhteistyöltä odotettavaa panostusta kaikilla kolmella strategisella painopistealueella.

2) **Näkemykset yhteistyöohjelmaluonnoksista (helmi–kesäkuu 2024):**

Teemaistunto 2023

Pohjoismaiden neuvoston ehdotukset

Pohjolan visiotyöhön 2025–2030

Liite

Pohjoismaiden ministerineuvoston yhteistyöohjelmaluonnoksista järjestetään kuulemiset Pohjoismaiden neuvoston kanssa kevään 2024 aikana. Jokainen sektori järjestää tämän osallistamisprosessin yhdessä asianomaisen Pohjoismaiden neuvoston valiokunnan kanssa. Kuulemiset voidaan toteuttaa esimerkiksi siten, että vastuullinen ministerineuvoston erityisasiantuntija osallistuu valiokuntakokoukseen tai niin, että asiasta järjestetään kirjallinen lausuntokierros.

Pohjoismaiden ministerineuvosto ottaa näkemykset huomioon ja mahdollisesti tarkistaa yhteistyöohjelmaa ennen ministerien lopullista päätöstä ja ennen asian tuomista Pohjoismaiden neuvoston istuntoon 2024 ministerineuvoston ehdotuksena.

3) Mahdollinen muu osallistaminen (jatkuvaa):

Pohjoismaiden ministerineuvosto voi päättää osallistaa Pohjoismaiden neuvoston vireillä olevaan työhön muillakin tavoin, esimerkiksi siten, että ministerit osallistuvat Pohjoismaiden neuvoston kokouksiin tai että puheenjohtajamaa kutsuu tarpeen mukaan Pohjoismaiden neuvoston edustajia tiedonvaihto/keskustelutilaisuuksiin ministerikokousten yhteydessä.

Kansalaisyhteiskunta ja muut toimijat

Kansalaisyhteiskunta osallistetaan aikaisessa vaiheessa prosessiin ja sille annetaan mahdollisuus osallistua oman osaamisensa kautta keskusteluihin, tehdä ehdotuksia ja antaa palautetta yhteistyöohjelmien poliittisesta sisällöstä ja painopistealueista sekä siitä, miten Pohjoismaiden kansalaisyhteiskuntia voidaan vahvistaa vision avulla.

Muut toimijat, esimerkiksi elinkeinoelämä, voidaan osallistaa ministerineuvosto toivomuksesta ja sen parhaaksi katsomalla tavalla.

Osallistaminen tapahtuu seuraavasti:

1) Ehdotuksia yhteistyöohjelman poliittisiksi priorisoinneiksi (helmi-syyskuu 2023):

NordicCiv, pohjoismainen kansalaisyhteiskuntaverkosto, saa mahdollisuuden tehdä ehdotuksia siitä, mitä poliittisia priorisointeja, mielellään konkreettiseksi tavoitteiksi muotoiltuna, pohjoismaisella yhteistyöllä tulisi olla kolmen strategisen painopistealueen alla kaudella 2025–2030 sekä siitä, kuinka pohjoismaista yhteistyötä voitaisiin vahvistaa kansalaisyhteiskunnan hyväksi. On tärkeää, että ehdotukset laaditaan ja muotoillaan siten, että ne noudattavat Visio 2030 -työn suuntaviivoja kaudella 2025–2030.

Teemaistunto 2023

Pohjoismaiden neuvoston ehdotukset

Pohjolan visiotyöhön 2025–2030

Liite

NordicCivin ehdotukset on toimitettava viimeistään 8. syyskuuta 2023. Ennen tätä määräpäivää NordicCiville annetaan mahdollisuus saada tietoa Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajamaalta ja sihteeristöltä sekä keskustella niiden kanssa, esimerkiksi kevään 2023 verkostotapaamisten yhteydessä. Pohjoismaiden ministerineuvosto järjestää syyskuun 2023 lopulla myös visiotyötä käsittelevän konferenssin, jonka yhteydessä NordicCivin edustajilla on mahdollisuus osallistua laajaan keskusteluun ehdotuksista, jotka koskevat pohjoismaiselta yhteistyöltä odotettavaa panostusta kaikkien kolmen strategisen prioriteetin saavuttamiseksi.

2) Näkemykset yhteistyöohjelmaluonnoksista julkisissa kuulemisissa (helmikuu 2024):

Pohjoismaiden ministerineuvosto antaa kansalaisyhteiskunnalle ja muille toimijoille mahdollisuuden kommentoida yhteistyöohjelmaluonnoksia julkisissa kuulemisissa. Pohjoismaiden ministerineuvosto julkaisee luonnokset norden.org -sivustolla viimeistään helmikuun puolivälissä 2024.

Mahdolliset kansalaisyhteiskunnan edustajien ja muiden toimijoiden näkemykset luonnoksista on toimitettava kevään 2024 aikana. Pohjoismaiden ministerineuvoston sektorit ovat vastuussa siitä, että julkiset kuulemiset ovat norden.org -sivustolla sekä siitä, että prosessissa annetut näkemykset tulevat käsitellyiksi.

Pohjoismaiden ministerineuvosto ottaa näkemykset huomioon ja mahdollisesti tarkistaa yhteistyöohjelmaa ennen ministereiden lopullista päätöstä siitä.

3) Mahdollinen muu osallistaminen (jatkuva):

Pohjoismaiden ministerineuvosto voi päättää osallistaa NordicCivin jäseniä, muita kansalaisyhteiskunnan edustajia tai muita toimijoita jatkuvasti yhteistyöohjelmien laadintatyöhön. Tämä voidaan tehdä esimerkiksi kutsumalla nämä tahot kokouksiin tai työpajoihin virkamieskomiteoiden tai ministerineuvostojen kokousten yhteydessä. Pohjoismaiden ministerineuvosto on yhteydessä toimijoihin tarpeen mukaan.